

ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ : เศรษฐกิจพอเพียง

สุปรียา ควรเดชะคุปต์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

เหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ยืดเยื้อมานาน เพราะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มักเอาความคิดตนเองเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีกลุ่มที่มีความคิดต่างในประเด็นย่อยอยู่ในกลุ่มใหญ่ และผู้หาผลประโยชน์ส่วนตนปนกันอยู่ การแบ่งพรรคแบ่งพวกและการเอาชนะกันจึงมีอยู่เสมอ เมื่อผสมกับการไม่มีกฎกติกา มารยาทสังคม ต้องการเอาชนะด้วยความรุนแรง จะเกิดผลกระทบสังคมมาก ประเทศไทยหรือราชอาณาจักรไทยเป็นหนึ่งเดียวแบ่งแยกมิได้ การแบ่งแยกดินแดนจึงทำไม่ได้ ความขัดแย้งจึงลดลงมาเป็นความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากร ดังนั้นการแก้ปัญหาในบทความนี้คือเสนอให้ทุกกลุ่มบอกความพอใจหรือความต้องการของกลุ่มออกมา และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เมื่อมีผู้สร้างปัญหาและผู้สร้างปัญหา รู้ข้อจำกัดและน้อมรับปรัชญานี้ไปใช้ได้คิดว่า พอเถอะ พอแล้ว หยุดสร้างความรุนแรงได้แล้ว ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะหมดไป

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้, เศรษฐกิจพอเพียง

ภูมิหลัง

มนุษย์มักเอาตัวเองและความคิดของตนเองเป็นที่ตั้งหรือเป็นมาตรวัดผู้อื่น จึงมักเห็นว่าความคิดตัวเองหรือผู้ที่เหมือนตนเองดีกว่าผู้ที่มีความเห็นแตกต่าง มักอยากให้คนอื่นเห็นด้วยหรือตามใจ ดังนั้นผู้ที่เหมือนตัวจึงได้รับการยอมรับ และผู้ที่แตกต่างออกไปจะไม่ได้รับการยอมรับ พฤติกรรมแบ่งแยกจึงเกิดขึ้นเสมอ ๆ คนที่มีลักษณะร่วมประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการจะอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม เป็นคณะ เป็นพรรค อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในความเป็นจริง มนุษย์มีความแตกต่างหลากหลาย จึงเกิดกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น นอกจากนี้ยังมีความซับซ้อนในกลุ่มเดียวกัน แม้จะเห็นเหมือนกันในเรื่องใหญ่ ๆ ที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มในขั้นแรก แต่อาจจะไม่เหมือนกันในเรื่องอื่น ๆ จึงเกิดปรากฏการณ์กลุ่มเฉพาะกิจ การแตกกลุ่มแล้วแยกวงเป็นต้น คือเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ระดับที่ต้องการแล้ว หรือพอใจแล้ว ก็จะออกจากกลุ่มไปอยู่กลุ่มใหม่หรือหัวหน้าไม่ตามใจไม่เห็นความสำคัญ ก็จะออกจากกลุ่มไปอยู่กลุ่มใหม่ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีคนเห็นแก่ตัวแสวงหาประโยชน์ส่วนตน จะแฝงตัวไปร่วมกับกลุ่มที่ให้ผลประโยชน์มากที่สุด เป็นกลุ่มเฉพาะกิจ คือพร้อม

จะย้ายไปกลุ่มใหม่ที่ตัวเองได้ผลประโยชน์มากที่สุด หรือหาผลประโยชน์จากทุกจุด ทุกที่ ทุกเวลา ความขัดแย้ง การแบ่งพรรคแบ่งพวก จึงมีขึ้นเสมอ ความพยายามจะให้อีกกลุ่มทำตามความต้องการของกลุ่มตน การควบคุมการแย่งชิงผลประโยชน์ การแสวงหาอำนาจ หากผสมกับการไม่เคารพกติกาสังคม ต้องการเอาชนะด้วยการใช้ความรุนแรง ก็จะเกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ทำให้ไม่มีความสุข มีแต่ความหวาดระแวง หวาดกลัวอันตรายและทำให้เกิดคำถามว่าคนไทยต้องการสังคมแบบไหน คำตอบของคนดีมีความปรกติเห็นได้ชัดเจนว่าต้องการสังคมที่สุขสงบ ทำตามกฎกติกาอารยธรรมที่สังคมกำหนด ถูกคือถูก ผิดคือผิด ต้องการห้ามหาสินหารรายได้พอมีพอกิน หากมีความสามารถหารายได้มากกว่า ต้องการเห็นสังคมที่เอื้อเพื่อแบ่งปัน ไม่มีการเอาเปรียบหรืออันธพาลประเภทพวกมากทำได้ คนไทยจึงเรียกร้องการแก้ปัญหาความรุนแรง การไม่เคารพกฎเกณฑ์กติกาของเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด

ความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่การแย่งชิงอำนาจ ความไม่เท่าเทียมที่ถูกขี้ขี้ดถูกกระทำถูกบังคับให้ยอมรับ ความไม่ยุติธรรมในด้านต่าง ๆ ในหลายกรณี เมื่อเวลาผ่านไป ประกอบกับความพยายามแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดความเป็นพลวัต จนหลายฝ่ายอาจไม่แน่ใจว่าความขัดแย้งมาจากอะไรกันหรือมาจากหลายเรื่องจนไม่รู้ว่าเป็นเรื่องไหนเป็นเรื่องไหน มาจากหลายกลุ่มหลายกรณี หรือมาจากการพาลหาเรื่องไม่พอใจไปทุกเรื่อง ความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดูเหมือนจะมาจากหลายสาเหตุ และมีหลายกลุ่มเกี่ยวพันกันไปหมด และเมื่อเวลาผ่านไปความถูกความผิดปนเปกัน เหตุผล คำอธิบาย การวิเคราะห์ ข้ออ้าง มีทั้งที่ถูกแต่ก็ไม่ผิด? การแก้ปัญหาจึงกลับไปสู่คำถามว่าทำอย่างไรจึงจะสร้างความพอใจให้ทุกฝ่ายที่มีความขัดแย้งกัน บนพื้นฐานของความถูกต้องซึ่งกำหนดไว้ในบริบทของบ้านเมืองสังคมไทย เช่น การทำร้ายผู้ไม่เกี่ยวข้อง หรือทำให้คนอื่นเสียชีวิตเป็นความไม่ถูกต้อง เป็นความผิด อันที่จริง ประเทศไทยมีช่องทางที่จะร้องเรียนหลายช่องทาง แต่คงช้าไม่ทันใจ หรือไม่เชื่อใจ มีปรากฏการณ์หลายประการที่สื่อถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยว่ามีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น การมีความจริงจังในความเอื้อเพื่อช่วยเหลือกันน้อยลง มีการทุจริตมากขึ้น ความละเอียดใจที่จะทำผิดพลาดลง ถ้าเป็นเช่นนั้น ความขัดแย้งเกิดจากปัญหารากฐานของสังคมไทย ไม่ใช่เรื่องอื่น

ราชอาณาจักรไทย

ประเทศไทยหรือราชอาณาจักรไทยเป็นหนึ่งเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ถ้าเป็นคนไทยต้องเข้าใจความหมายนี้ เพลงชาติไทยมีเนื้อเพลง “ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย... ไผ่ทของไทยทุกส่วน” แผ่นดินไทยจึงไม่อาจจะแบ่งเป็นของกลุ่มใด คนคิดแบ่งแยกดินแดนไม่ใช่คนไทย แต่การต่อสู้ ความรุนแรงใน

ชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องของคนไทยทั้งสิ้น ปัญหาจึงน่าจะเป็นเรื่องการจัดสรรทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความไม่พอใจมากกว่า ไม่ใช่การต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนซึ่งทำไม่ได้และไม่สำเร็จแน่นอน

เรื่องความพอใจ ความต้องการ

ทั้งสองฝ่ายไม่จำเป็นต้องต่อสู้เพื่อเปลี่ยนอีกฝ่ายให้เป็นเหมือนตนเอง หรือทำลายล้างอีกฝ่ายให้หมดไปไม่มีทางเป็นไปได้ ความแตกต่างคงอยู่ได้จากทั้งสองฝ่ายมีความขัดแย้งกัน ถ้าสามารถบอกความพอใจภายใต้ข้อจำกัดได้ การแก้ปัญหาจะมีโอกาสบรรลุความสำเร็จมากขึ้น เช่นการจัดสรรทรัพยากรไม่เป็นธรรม รัฐบาลจะต้องแก้ไขให้เป็นธรรม โดยคำนึงถึงความพอใจของทั้งสองฝ่าย และบรรลุดุลยภาพแห่งสันติสุข ดังนั้นความไม่มีประสิทธิภาพคือการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีเสถียรภาพ และมีความสงบสุขของสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ปัญหาความขัดแย้งจะลดลง ถ้าเข้าใจข้อจำกัด สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บรรลุความสำเร็จได้ คือการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมาใช้

เศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี ได้พระราชทานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นครั้งแรกในโลกตั้งพระราชดำริสตอนหนึ่งว่า “คำเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่มีในตำรา ไม่เคยมีระบบเศรษฐกิจพอเพียง มีอย่างอื่นแต่ไม่ใช่คำนี้” และพระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอีกหลายครั้ง ครั้งสำคัญที่ได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างมากคือพระราชดำรัสในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ในพระราชดำรัสทรงอธิบายว่า “พอมีพอกินก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง” และมีพระราชดำรัสต่อว่า “คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อยลง เมื่อมีความโลภน้อยลง ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข.. พุดจากก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง” นี่คือการตอบ ความสงบสุขจะกลับคืนมา ถ้าทุกคนพอ ความพอใจภายใต้ข้อจำกัดที่มีและความถูกต้องในสังคม อย่างไรก็ตาม ความรู้จักพอนั้นทำได้ยากมาก เท่าที่สังเกตตลอดมา ยังไม่เห็นคนที่เป็ต้นตอของปัญหาหรือคนที่เกี่ยวข้องทำได้พอเพียงเลย

การแก้ปัญหา

หากเป็นดังเช่นกล่าวมาข้างต้น แนวทางแก้ปัญหาคือการแยกกลุ่มให้ชัดเจน รู้ความพอใจ และความต้องการที่แท้จริงของทุกกลุ่ม การทำให้ทุกกลุ่มรู้ว่าพออยู่ตรงไหน และเข้าใจว่าความพอนั้นต้องมีข้อจำกัดอยู่ภายใต้กฎหมาย ดังนั้นการจะทำให้ได้ตามความพอใจอาจไม่ถึงระดับที่ต้องการ อาจต้องถอย

คนละก้าว ถ้าเป็นเรื่องศาสนาโดยพื้นฐานสังคมไทยเอื้อเพื่อและยืดหยุ่น ตอรับและให้เสรีภาพในการนับถือทุกศาสนา ในเรื่องอื่น ๆ ประเทศไทยมีกลุ่มที่แตกต่างกันอยู่รวมกันอย่างสงบสุขเป็นที่ประจักษ์ หากทุกกลุ่มเข้าใจและรู้จัก “พอ” ได้ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปปฏิบัติ ถ้าทุกฝ่ายรู้จักพอ ซื่อตรง ไม่โลภมาก ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำผิดกฎหมาย ปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคได้นำจะแก้ได้ แม้ต้องใช้เวลาเพราะคนดีปฏิบัติได้ง่าย คนมีปัญหาใช้เวลามากกว่า

เรื่องของการจัดสรรทรัพยากร

ความขัดแย้งที่มาจากกลุ่มที่ผู้คนเป็นพวกเดียวกันจำนวน ๒ กลุ่มขึ้นไปที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือมีมุมมองในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน แย่งชิงทรัพยากรกัน อาจวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีกลองนายเอ็ดเวิร์ท (Edgeworth) ซึ่งปรากฏครั้งแรกในหนังสือ *Mathematical Psychics: An Essay on the Application of Mathematics to Moral Sciences* ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ กล่าวโดยย่อ หากมองทรัพยากรที่มีจำกัด หรือของที่แย่งกันเป็นเสมือนกลองใบหนึ่ง การจัดสรรทรัพยากรระหว่างคน ๒ คน หรือกลุ่ม ๒ กลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อต่างฝ่ายต่างต้องการมากกว่าทรัพยากรที่มี เมื่อทั้งสองฝ่ายไม่มีความพอก็จะเกิดความขัดแย้งกัน เกิดการต่อสู้ไม่มีคนใดถอยหลัง จึงมีแต่ความสูญเสียเกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย เส้นความพอใจของทั้งสองฝ่ายจะยิ่งถอยห่างจากกันมากขึ้น ความสูญเสียส่งผลกระทบต่อวงกว้าง สถานการณ์ที่ดีที่สุดคือเมื่อเส้นความพอใจเท่ากัน ทั้งสองฝ่ายหันหลังชนกัน หากเป็นเช่นนี้จะไม่มีความขัดแย้ง มีการแบ่งปันทำให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย สถานการณ์นี้เกิดขึ้นได้เมื่อทั้งสองฝ่ายเข้าใจความเป็นจริง แบ่งปัน รู้จักความพอเพียง

สรุป

แม้ว่าปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคได้จะยืดเยื้อมานาน ก็น่าจะแก้ไขได้ ถ้าทราบความพอใจหรือความต้องการของแต่ละกลุ่มที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจว่าความพอใจต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัด โดยราชอาณาจักรไทยเป็นหนึ่งเดียวแบ่งแยกไม่ได้ หลักสำคัญในการแก้ปัญหาให้ได้คือทุกฝ่ายต้องรู้และปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ได้คิดและเข้าใจว่าพอแล้ว หยุดสร้างความรุนแรงได้แล้ว ปรับลดความต้องการที่มากเกินไปของแต่ละกลุ่มลงให้อยู่รวมกันได้.

เอกสารอ้างอิง

ธูปนรรณณ์ พยุง. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๔. ประสบการณ์ฝ่ายศาล.” วารสารเครือข่ายสหวิทยาการ ๒๕๕๕; ๑ : ๕๖-๖๐.

ประชา ชยาภัม. “ยุทธศาสตร์ ตอนที่ ๑. ประสบการณ์และทัศนคติของแพทย์ท้องถิ่น.” วารสารโรงพยาบาลศรีสังวาล ๒๕๕๔; ๒๐ : ๓๖-๔๕.

พงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๒. ผู้บริหารท้องถิ่นกับการดับไฟใต้.” วารสารโรงพยาบาล ศรีสังวาล ๒๕๕๔; ๒๐ : ๓๖-๕๓.

พิเชษฐ์ พิสัยจร. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๙. ยุทธศาสตร์ฝ่ายทหาร.” วารสารเครือข่ายสหวิทยาการ ๒๕๕๕; ๑ : กำลังดำเนินการ

สวัสดี ดันตระรัตน์, ปัทมากร คติธรรมนิത്യ. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๕. งานวิจัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.” วารสารเครือข่ายสหวิทยาการ ๒๕๕๕; ๑ : ๖๑-๘๒.

วรสิทธิ์ ศรศรีวิชัย. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๖. สถานการณ์การบาดเจ็บจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.” วารสารเครือข่ายสหวิทยาการ ๒๕๕๕; ๑ : ๒๔๙-๒๖๔.

อดุลย์ แสงสิงแก้ว. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๓. ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้.” ธรรมศาสตร์เวชสาร ๒๕๕๕; ๑๒ : ๒๐๗-๒๑๘.

อาซีส เบ็ญหาวัน. “ยุทธศาสตร์ดับไฟใต้ ตอนที่ ๗. การแก้ปัญหาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.” วารสารเครือข่าย สหวิทยาการ ๒๕๕๕; ๑ : ๒๖๕-๒๗๒.

***Abstract* Strategies to Extinguish the Southern Fire: Another Viewpoint and Suggestion**

Supriya Kuandechakupt

Faculty of Economics, Kasetsart University

This is another viewpoint on the violence in the southern part of Thailand. The fundamental problem is that these groups who create the problems want to have more, beyond the existed constraints. The Edgeworth box diagram is used to illustrate this point. Only if these groups understand and practice the philosophy of sufficiency economy, taught by our beloved King Bhumibol, the problem can be solved. Tell is the strategy to solve the problem in the southern part of Thailand.

keywords: violence, southern part of Thailand, sufficiency economy